СПОРАЗУМЕНИЯ

София, ул. Юнак 24, ет.5,
Тел. 0885792525
office@sporazumenia.com
www.sporazumenia.com

ДО МИНИСТЕРСКИ СЪВЕТ НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

ДО МИНИСТЪРА НА ПРАВОСЪДИЕТО
г-н Георги Георгиев

СТАНОВИЩЕ ПО ЗАКОНПРОЕКТА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ГРАЖДАНСКИЯ ПРОЦЕСУАЛЕН КОДЕКС И ЗАКОНА ЗА МЕДИАЦИЯТА

От сдружение Споразумения, Севдалина Александрова, Председател

Като представител на сдружение, „Споразумения“, който работи 20 години в сферата на медиацията, искам да изразя професионалните си **адмирации към изключителното внимание, с което са премислени текстовете на законопроекта**.

Законопроектът включва **дългоочакваните стимули** за ползване на медиация в съдебна фаза, като **улеснява максимално страните**.

1. УСЛОВИЯТА НА ИНФОРМАЦИОННАТА СРЕЩА

1а. КАК ЩЕ ПРОДЪЛЖИ МЕДИАЦИЯТА СЛЕД ИНФОРМАЦИОННАТА СРЕЩА – условия и срок

Законопроектът предвижда ясно, че страните могат да се ползват от **безплатна за тях Информационна среща за медиация при точно определени видове спорове и условия,** която да очертае възможностите да решат спора си доброволно.

Предложение 1: Тъй като в практиката ни тази първоначална ориентираща информация е сравнително кратка и бързо въвлича страните в същинско разрешаване на спора, в закона може да се уточни изрично при съгласие на страните **при какви условия** ще протече последващата след информационната среща медиация (когато страните се съгласят изрично на такава) – вкл. **дали ще е безплатна за страните, и ако не – при какви такси ще се провежда,** какъв е максималният **срок за провеждането ѝ.**

В **момента съдът определя срока** за провеждане на информационната среща, което, разбира се, е благоприятен вариант. Като няма пречка да се предвиди **и изричен срок в закона - както за информационната среща, така и за приключване на самата процедура** по медиация, в случай, че започне такава, напр. до 2 месеца, тъй като медиацията следва да бъде бърза.

1б. Информационната СРЕЩА В ИЗВЪНСЪДЕБАНТА МЕДИАЦИЯ

Предвиждането на **изрично съдържание** на информационната среща за медиация е поставено в чл.13 от Закона за медиацията, който се отнася и за извънсъдебната

медиация. Това повдига **въпроса за извънсъдебната медиация дали ще е задължително тази стъпка да се обозначи изрично като информационна среща**. По правило, въвеждането на особеностите на процедурата по медиация се прави задължително в самото начало на процедурата – като в извънсъдебната медиация сме в хипотеза, в която *страните вече са дошли с намерението да проведат процедура* и това **не е отделна информационна среща**, след която да решават дали ще продължат**, а част от процедурата по медиация – да, те дават съгласие след информирането,** но по закон е възможно да са дали съгласие и предварително, по телефон, след като са били информирани. Много често те са предварително запознати по телефон с процедурата и условията й. В този смисъл, дори това да се нарече информационна среща, тя би била с много по-кратка продължителност от предвидените до 3 часа за информационната среща в съдебния процес, и би била изкуствено отделена от процедурата по медиация извън съда.

Предложение 2. **Предложението би било в чл. 13** от Закона за медиацията да остане **досегашният текст по отношение на извънсъдебната медиация,** а **съдържанието на информационната среща за съдебната медиация да се изведе в отделна алинея** в чл.13 или в специалната глава за съдебна медиация, тъй като явно съдебната и извънсъдебната медиация ще вървят с известни разлики в правилата.

2. ИНФОРМАЦИОННА СРЕЩА и МЕДИАЦИЯ по чл.140а, ал.4

Видът на делата и условията за провеждане на информационната среща, както и изключенията са ясно изложени в чл.140а.

Ал.4 предвижда, че „Ако липсват пречки по ал.3, съдът препраща страните **към медиация**, когато те преди предявяване на иска са уговорили писмено спорът да бъде разрешен чрез медиация или когато ищецът е поискал това с исковата молба и ответникът се е съгласил с отговора на исковата молба“.

Предложение. Ако страните са изпълнили описаните в ал. 4 условия, то очевидно **има изрично съгласие** между страните за медиация и **не е необходимо съдът да ги препраща към медиация**. По-скоро те могат **да уведомят съда къде и в какъв срок** ще проведат процедура по медиация, както **и дали в съда или извън съда, или той да изиска да бъде уведомен.**

3. ПРОВЕЖДАНЕТО И ПОСЛЕДИЦИТЕ ОТ ИНФОРМАЦИОННАТА СРЕЩА

Разпоредбите относно провеждането на медиация, изборът на медиаторите, последиците от неявяването на страна и от сключването на споразумение, включително одобрението му, са ясно очертани.

Предвиждането на възможност за провеждането на информационна среща **от един или двама медиатори, може да се окаже излишно разходване на ресурс**. От друга страна, **ако същите медиатори, започнали информационната среща, продължат провеждането на медиация, участието на двама медиатори е доказало своите плюсове,** свързани със съчетаването на различни професионални и лични компетентности.

В този смисъл, е важно да се уточни **дали провеждането на медиация след информационната среща ще става от същите медиатори**, провели информационната

среща, както **и в съда или извън съда и при какви условия.** И възможно ли ще бъде по избор на страните провеждането на последваща медиация от **други медиатори, различни** от тези по информационната среща.

Наред с това, положителна е и възможността страните сами да изберат медиатора в съдебния център.

Предвидените стимули при сключване на споразумение също са положителни и значителни за ищеца.

4. АДВОКАТИТЕ И МЕДИАЦИЯТА

Положително е и задължението на страните да участват лично в информационната среща. В Италия това е доказало, че е един от водещите фактори за постигане на по-висок процент споразумения.

Стои въпросът **дали и в кои случаи ще е възможно участието само чрез адвокат,** както и при участието на адвокат заедно с клиента **дали ще се изисква пълномощно** от него и какво.

Предложение. Важно е в настоящия законопроект **да се предвид и стимул за адвокатите да участват и да съдействат в информационната среща или в процедурата по медиация.** Това може да стане например, като за някои правно-усложнени случаи съдът може **да препоръча или да задължи участие на страните заедно с адвокатите им, или най-малко да има консултиране на страните с адвокат** преди участието в информационна среща или преди подписването на споразумение. Това е необходимо, защото **гарантира реално правата на страните** при участието им в информационна среща или в медиация и при поемането на ангажименти със споразумение, постигнато в медиация.

5. ИЗВЪНСЪДЕБНАТА МЕДИАЦИЯ

Важно е наред с този законопроект, който урежда съдебната медиация, да се завърши и законопроекта, който урежда извънсъдебната медиация, за да създаде това ясни изисквания и възможности за контрол върху дейността на медиаторите.

Препоръчително е това да стане **чрез отдел към Министерство на правосъдието,** подобно на Италианския модел, където да се осъществява внасянето на отчети от медиаторите, дисциплинарен контрол, и цялостен контрол върху спазването на изискванията за дейността. Трудно би било за съдилищата сами да следят изцяло за качеството на провежданите медиации.

Освен това, **важно е наред със съдебната медиация, да се стимулират страните да се обръщат към медиация далеч преди завеждането на съдебно дело**, тъй като резултатите са значително по-добри за тях. Процентът на споразуменията в извънсъдебната медиация – от 20-годишната ми практика, е около 80% до 90%, докато в съдебните центрове статистиката показва около 40%, тъй като споровете в съда са много по-ескалирали и усложнени и е пропуснат момента, в който страните е можело да се споразумеят сравнително леко. В извънсъдебната медиация страните идват с много по-силна нагласа да се споразумеят и с ясна цел да спестят пари и усилия в следващите няколко години.

В този смисъл, предвиждането на изричен стимул за ползване на извънсъдебна медиация преди съда, би постигнало в още по-голяма степен целта на настоящия законопроект – разтоварване на съда и по-бързо приключване на спора за самите страни.

Добър стимул за страните би било изричното предвиждане на базови **правила за извънсъдебната медиация – за центровете за извънсъдебна медиация и тяхната отчетност, както и минимална тарифа** за медиация, за да се създаде сигурност да страните, че ще получат надеждна услуга.

Законопроектът за извънсъдебната медиация от април 2024г. съдържа добра основа за това.

В заключение, приветстваме настоящият законопроект и се надяваме той да бъде максимално съхранен в този вид. Оставаме на разположение за следващи стъпки по отношение на законопроекта за извънсъдебната медиация.

04.05.2025 г.
София

СЕВДАЛИНА АЛЕКСАНДРОВА,

Председател на Сдружение „Споразумения“